

RODOLJUB.

Glasiló „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane do konca 1891. leta 40 kr., potem pa 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ in naročnikom „Slovenskega Naroda“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15. kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“ ali pa odboru „Slovenskega društva“ v Ljubljani. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

11. števil.

V Ljubljani, dne 5. decembra 1891.

I. leto.

Koroškim Slovincem na pomoč!

V zadnjem času se je posebno mnogo govorilo o koroških Slovincih in zato bo morda umestno, ako danes našim bralcem opišemo nekoliko položaj teh narodnih trpinov. Pri zadnjem ljudskem štetju našli so v mejah kronovine Koroške do 110.000 Slovencev, ki stanujejo po celem južnem delu Koroške, še čez Celovec in Beljak. V resnici jih je pa mnogo več, ker so Nemci pri štetju jako čudno postopali ter prisilili vsakega, kdor ima količkaj opravka z Nemci, da je moral zapisati kot svoj občevalni jezik nemščino. Mesta in trgi po slovenskih pokrajinah so že zdavna ponemčena in le po deželi se je slovenski rod še ohranil. Pač pa živi v Celovci precejšnje število Slovencev. Od nekdanj so Nemci, ki vedno kričé, da je Koroška popolnoma nemška, hudo pritiskali na svoje slovenske sosede in res se jim je zlasti ob jezikovni meji posrečilo ponemčiti marsikako slovensko selo. Konečno pa so se tudi koroški Slovenci, videč napredek slovenske stvari po drugih kronovinah, zdramili iz dolgega spanja in krepko začeli braniti svojega jezika in svojega rodu pravice. Največ zaslug za to gre zavedni tamošnji domači

duhovščini, pred vsem nepozabnemu Andreju Einspielerju, potem pa tudi slavnoznanu družbi sv. Mohorja, ki je s svojimi krasnimi knjigami v marsikakem koroškem srci vzbudila zopet ljubezen do milodonečega našega jezika. Ustanavljati so se začele po raznih krajih čitalnice in druga društva, ki so narod podučevala in ga še podučujejo o njegovih pravicah. Za obrambo teh pravic ustanovili so si naši koroški bratje tudi svoj lastni časnik „Mir“, ki sedaj že več let krepko deluje in katerega najdeš skoraj v sleherni koroški koči, kjer se še glasi naš jezik. Za gospodarsko neodvisnost pa so jele skrbeti novo ustanovljene posojilnice. Vse to pa je silno razkačilo koroške Nemce in akopprav so jih slovenski sosede vedno le ponižno in v najskromnejši meri prosili za to, kar jim gre po božjih in cesarskih postavah, so vendar neusmiljeni Nemci še hujše pritiskali nanje, in imenovali so jih in jih še imenujejo puntarje, ki rušijo mir v deželi. Prva in povsem naravna zahteva naših koroških bratov bila je ta, da se v njihovih ljudskih šolah dá prostora tudi maternemu jeziku in da se naj otroci še le na podlagi

LISTEK.

Vedeževalka.

Solnce se je primaknilo k zapadu, ko je vitko rašena deklica, Francika, hči bogatega kmeta, naprtila na hrbet koš, napolnjen s travo, ter se vračala s polja domov. Lepa je ta deklica, obraz se ji rudeči, kakor vrtnica, a debele in črne kite las spustila je po ramenih. Velike in črne, kot blisk sevajoče oči, izdajajo nje veselo narav. Pa zakaj bi se ne veselila — zaročena je in kmalu bode svatba.

Prišedšo do vasi, vzbudi jo iz veselih sanj neka čudna prikazen.

Na klopici sedela je stara, razmršena ciganka, nagubančenega lica in sivih las. Obleka njena ni bila ravno

снаzna. Poleg stal je majhen umazen — na pol gol — deček.

Ko se je Francika približala ciganki, pomolila je ta tresočo roko, proseč za dar. Francika ni mogla, da ji ne bi kaj dala. Slišala je bila, da zadene nesreča tistega, kdor ne obdari cigana. Bala se je, da bi od grdih pogledov ciganke ne dobila urokov in potem zbolela.

Poseže v žep ter poda ciganki novčič.

— Bog ti plačaj, zahvaljuje se ciganka Franciki. Stopi bliže deklica, da ti povem srečo! —

— Bolje je, da je tudi ne izvem, odgovori deklica in hoče naglo oditi, a ciganka jo prime za roko. Deklica, v začetku malo razburjena, se pomiri.

— Dete moje, kaj ne hrepeniš zvedeti sreče svoje? Vidiš, kako je to lepo, če se komu ponuja prilika, da naprej izve, kaj mu je namenjeno!

materinščine učé tudi nemščine. Tako je po celem svetu, kjer vlada pamet in pravica in tako tudi mora biti, kajti kdor se v šoli najprej temeljito ne nauči maternega jezika, tisti se tudi nikdar tujega jezika ne more naučiti. To je tudi nam Kranjcem še iz polupreteklega časa dobro znano. Na Koroškem je pa drugače. Nemci imeli so gluha ušesa za vse prošnje Slovencev in le še bolj so zatirali in pehali iz šole slovenski jezik, tako, da Slovenci na Koroškem še danes nimajo ne jedne slovenske šole. O uradih, kjer se nastavljajo večinoma nemški uradniki, ki slovenskega kmeta niti ne razumejo in o krivicah, ki se godé pri takih uradih, pa še ne govorimo.

Ker so se tedaj naši koroški bratje prepričali, da pri nemških deželnih gospodarjih ničesar ne opravijo, poprijeli so se naše vrle šolske družbe sv. Cirila in Metoda, ki jim je radovoljno prišla na pomoč; sedaj deluje med požrtvovalnimi Korošci že lepo število podružnic sv. Cirila in Metoda, ki skrbé za to, da se deca vsaj popolnoma ne odtuji svojemu maternemu jeziku. Žalibog pa so zaradi pomankanja sredstev in zaradi večnih preganjanj od strani Nemcev tudi tej družbi roke kolikor toliko vezane. Uvidevši tedaj, da pri domačih oblastih ničesar ne dosežejo, obračati so se jeli Korošci naravnost do ministerstva na Dunaji. Upali so, da se bodo vsaj tam bolj pravično sodile njih zahteve.

Žalibog, da so se hudo varali. Kakor smo že v zadnji številki poročali, povzdignil je v imenu slovenskih poslancev v državnem zboru dne 13. t. m. za koroške Slovence svoj glas poslanec Klun; na to pa je vstal naučni minister Gauč ter je z neusmiljeno besedo uničil vse nade naših bratov onstran planin, češ, da vlada zanje v narodnem obziru ničesar ne more storiti, ker so tam

prav posebne jezikovne razmere. Tudi deputacija koroških Slovencev, obstoječa iz najodličnejših mož iz vseh slovenskih pokrajin, ki se je podala vsled tega na Dunaj, da ministrom razmere razjasni, zlasti pri naučnem ministru ni dobila dosti boljšega odgovora. Seveda so pa vsi izgovori ministri prazna slama in s celim svojim govorom dokazal je on le, da se vlada ne upa zameriti Nemcem in da je pripravljena nemškemu prijateljstvu na ljubo žrtvovati koroške Slovence.

Tako sedaj stvari stojé in Korošci vsaj vedó, pri čem da so. Navzlic temu pa oni ne bodo odložili orožja za pravično svojo stvar, le še krepkeje bodo branili svoj jezik proti nemškemu navalu in ako Bog dá, bode tudi njih pravična stvar konečno zmagala, bodo se tudi njim vremena razjasnila. Koroški Slovenci bili so že, ko še o nemškem Gauču ni bilo ne duha in sluha in bodo — ako Bog da — še, ko bo njegov spomin že zdavna pozabljen. Naša dolžnost pa je, da svoje brate pri tem svetem boju krepko in naukušeno podpiramo, kajti kadar gre za narod, tedaj ne smemo poznati deželnih mej, držati se moramo marveč gesla „jeden za vse in vsi za jednega“. Največ lahko storimo za koroške brate, ako krepko podpiramo družbo sv. Cirila in Metoda, kajti ta družba je v prvi vrsti poklicana, da brani slovensko šolo in s tem slovenski jezik; to pa zamore uspešno storiti le, ako je gmotno dobro podprta in zato je sveta naša dolžnost, da jo podpiramo. Rodoljubi slovenski, ustanavljajte tedaj povsod podružnice sv. Cirila in Metoda, vsak krajcar, ki ga žrtvujete v to svrhu, pomeni dobro delo, kajti namenjen je zato, da se ž njim reši iz sramotnega duševnega robstva — slovensk brat!

Politični pregled.

Državni zbor se še vedno peča s proračunom za leto 1892., a le redkokdaj se primeri, da se pojavijo politična nasprotstva. Vlada upliva na večje stranke, to-

lažeč jih na boljše čase, samo da bi še pred Božičem spravila pod streho proračun, zakaj meseca januarja začele se bodo razprave o novih trgovinskih pogodbah,

Francika je slušala.

— Malone imaš prav!

— Daj, da vidim iz roke, kaj ti prinese bodočnost.

Ciganka se bolj nagne proti roki ter začne pozorno opazovati žilice, kimajoč pri tem z glavo, kakor da ji ni všeč, kar je izvedela iz roke dekličine.

— Kaj si opazila?, vpraša dekle.

— Revica! odgovori ciganka.

— Ali mi ne prorokuješ sreče?

— Ti si zaročnica! reče žena.

Francika zarudi in odgovori kratko:

— Seveda!

— Ali mu veruješ?

— Pa zakaj bi mu ne verovala?

— Na tvoji roki berem: da ne veruješ nobenemu moškemu, ker se še ni rodil tisti, ki bi te imel osrečiti!

Francika se pri teh besedah krčevito strese.

— Kaj praviš? šepče.

Stara ciganka se še bolj zamisli, opazujoč Francikino roko.

— Moje dete! Sama ne vem, če bi ti povedala, kaj te še čaka na tem svetu.

— Jaz pa ravno hočem, da to izvem, pravi razburjeno Francika ciganki.

— Pa slušaj! Ti veruješ mnogim in zaupaš mnogim, ali kmalu boš vidila, da se varaš. Ti bodeš zapuščena, prevarana!

— O moj Bog! vzdihne bolno Francika.

— Trikrat bodeš vdova. Mnogo bodeš trpela, pa tudi umrla v siromaštvu.

— Usmili se, sveti Bog!

katero misli skleniti naša država z Nemčijo, Italijo in Švico. Kakor rečeno, so razprave vsled vladnega pritiska le bolj mirne, a časih se vendar primeri, da ne gré vse tako gladko, kakor želi vlada, ki bi seveda najraje videla, da hodijo poslanci za njo čez drn in strn. Posebno huda in pomembna je bila razprava o predlogu poslanca Plenerja, da je znižati najnižje vrste obrtnikom dohodarino. Ta predlog je bil že pred dvema letoma stavljen, a Mladočehi spravili so ga zdaj zopet na dan in s tem prisilili Nemce, da so glasovali z njimi proti vladi, ki se je predloga branila tako, kakor se vselej brani, kadar se zahteva znižanje davkov. Naši poslanci glasovali so proti temu znižanju davka, za kar jim mali obrtniki gotovo ne bodo hvaležni. Ker vlada nikakor ni hotela pritrditi temu predlogu, napela je vse svoje moči in tudi res dosegla, da se je predlog pokopal. — Druga velika debata je bila takrat, ko je bil vsled poročila nekega dunajskega lista nastal grozen strah na borzi. Neki židovski list javil je bil namreč, da je cesar govoril s poljskim poslancem Javorskim o bližnji vojni, kateri se ni mogoče več ogniti. To poročilo je vzbudilo velik strah zlasti na dunajski borzi in posledica je bila ta, da so imeli nekateri veliko gmotno škodo, ker so prodali vrednostne svoje papirje skoraj pod nič. Minister je poslancem obljubil, da se bode proti dotičnemu listu, ki je priobčil to neresnično poročilo, začela sodna preiskava zaradi goljufije, katere preiskave izid nam pa še ni znan. — Tudi slovenski poslanci se oglašajo časih v državni zbornici. Pred kratkim govoril je posl. Pfeifer o hudih rubežnih in tožil, da se na Dolenjskem kakor sploh po vsem Slovenskem veliko prestrogo izterjavajo davki; posl. Robič je zahteval, da se naj spremeni postava o domovinstvu, katera je zelo krivična, zakaj ta postava naklada občinam skrb za take občane, kateri se niso niti v občini rodili, in katerih ni bilo blizu, dokler niso prišli iskat preskrbljenja za starost. Posl. Šuklje poročal je v državnem zboru o točki „sol“ posl. Povše je pa izročil neko prošnjo c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Zajedno z državnim zborom zborujejo tudi delegacije, katerim je naloga dovoliti tiste troške, katere pro-

uzroča vojaštvo, in se pečati z unanjo politiko naše države. Minister unanjih zadev povedal je v delegacijah, da se sedaj ni bati vojne, da je pa vendar treba popolniti in zboljšati vojaške naprave, da bi se tem boljše ohranil mir, kajti bojaželjna ni nobena država, ker se vsaka boji svoje nasprotnice. — Madjari porabili so tudi to priliko in zahtevali, da je njihov jezik bolj v poštev jemati, kakor se je doslej. To isto bi tudi mi lahko želeli. — Na **Češkem** se razmere še vedno niso nič zboljšale. Mladočehi zahtevajo, da naj se staročeski deželni poslanci odpovedo, ker jim narod več ne zaupa, Staročehi se pa ravna po želji vlade in ovirajo tako narodnim poslancem delovati uspešno. Mladočehom to seveda nič kaj ne ugaja in zato skušajo pri vsaki priliki potisniti Staročeha v stran, kar se je pred kratkim, pri volitvi odbora za češki kulturni svet zopet zgodilo, kajti Mladočehi, ki so imeli večino v zboru, volili so v odbor samo svoje pristaše in to je popolnoma prav. — Deželni zbor **hrvaški** sešel se je te dni in koj v jedni prvih sej oglasil se je izvrstni poslanec Barčić in uprašal vlado, kaj misli ukreniti glede Reke, kjer sedaj Madjari in Lahoni preganjajo Hrvate in tirajo hrvatski jezik celo iz cerkve, pri čemer jim pomaga novi župnik reški, Bedini, zagrizen Lahon in strasten sovražnik Hrvatov. Vlada ni odgovorila na to vprašanje ničesar, ker tudi storiti ničesar neče. — Na **Ogerskem** se pripravljajo vse stranke za državnozborske volitve, določena na spomlad. Posebno se trudijo opozicijske stranke. — **Ruski car** poklonil je 50 milijonov rubljev za tiste okraje, v katerih je nastala vsled slabe letine huda lakota. Ruski minister Giers, ki je bil pred kratkim obiskal kralja italijanskega, bil je sedaj tudi v Parizu in v Berlinu in se sploh sodi, da je to dobro znamenje za ohranitev miru. — Na **Nemškem**, kjer se tudi boje vojne, izjavil je državni kancelar, da se ni treba bati za mir. — Na **Francoskem** ustavili so mnogi rudarji delo, zato ker se za njih starost nič ne skrbi. — Sodnija obsodila je nekega nadškofa na 3000 frankov globe, ker je pisal nekemu ministru nepristojno pismo. — Milan, nekdanji **srbski kralj**, ki je vedno v hudih denarnih stiskah, odpovedal se je vsem svojim pra-

— Tvoje srce bode žalostj pokalo, nadaljuje starka, toda Francika ni mogla poslušati. Hitro odtegne roko.

— Pazi, kar sem ti rekla in ne veruj nikomur! rekla je starka, moleč deklici roko, a ker se je Francika obrnila, da bi odšla, vprašala je še:

— Koliko mi boš pa dala za vedeževanje?

Francika pa ni slišala teh besed in šla počasi svojo pot. V prsih jo je nekaj stiskalo, in srce ji je trepetalo strahu.

Stara ciganka pa se je jezila, da ji ni dala Francika ničesar za prorokovanje ter za njo upila na vsa usta.

— Bog daj, da se vse to izpolni, kar sem ti vedeževala!

Francika, vsa obupana, vrže razjarjeni ženski hitro nekaj novčičev.

— Ne preklinjaj me! ji reče, potem pa zbeži proti domu, hitro, kakor da jo kdo goni.

Vsa izmučena prišla je domov. Tiho je opravila svoj posel, potem pa šla v malo svojo sobico, da se tu v samotni izjoka.

Pred malo urami bila je še vesela in srečna, zdaj pa ji je bilo, kakor da jo obdaja neka tema, in da jo preletava mraz. Nikdar še ni bila bolj žalostna in obupana, kakor ta dan. Kaj bi tudi ne bila. Vse je verovala, kar ji je bila starka povedala. Ni čuda! Vse po vasi in okolici je verovalo takim ženskam, beseda njihova bila jim je sveto pismo. In kakor druge, verovala je tudi Francika.

Noč je prebila nemirno, različne čudne prikazni prihajale so ji pred oči. Zjutraj je sicer opravljala svoj

vicam kot kraljev oče in kot srbski general, in si dal to odpoved plačati z dvema milijonoma rubljev. — Na **Rumunskem** dobila je v ministerstvu prevlado tista stranka, ki je Rusiji naklonjena. — V daljni **Aziji**, v **Kini**, nastal

je hud in nevaren ustanek, ki rase od dne do dne bolj, in ki je v prvi vrsti naperjen proti kristijanom. — Tudi v **Brazillji** nastala je bila revolucija, ki je pa nehala s tem, da je predsednik republike odstopil.

Dopisi.

Iz hrvatskega Zagorja dne 1. decembra. Čitali smo v mnogih slovenskih časopisih, kako je z vinsko letino na Dolenjskem in Vipavskem. Na Dolenjskem se je letos komaj toliko pridelalo, da bode za domačo rabo, na Vipavskem pa je trgovina z vinom tako živahna, da je samo jedna trgovska firma nakupila in na Ogersko poslala vina za 12.000 gld. Tudi tukaj po hrvatskem Zagorji hodijo agenti vinskih trgovcev iz Pečuha, Dunajskega mesta in iz Budimpešte ter kupujejo novo vino še po dosti dobrih cenah, vedro po 9 do 12 gld., ter je odpošiljajo na Ogersko, od koder se pristna hrvatska kapljica prodaja kot ogersko vino, pomešano Bog zna s čim, morebiti celo s fuksinom. Zato je res hvalevredno, da je zadruga ljubljanskih krčmarjev prosila visoko vlado, da kaznuje vse tiste krčmarje, kateri bi se drznili točiti pokvarjeno vino. Mislim, da se bode marsikdo praskal za ušesi, če ga bode kazen zadela, a marsikdo niti sam ne vé, kaj da toči, saj je „Rodoljub“ povedal, da mešajo po Dolenjskem mnogi vinogradniki svoje vino z jabolčnikom ali s tepkvcem.

Da spoznaš, si-li kupil čisto ali pa pomešano in pokvarjeno vino, napravi tako-le: Vzemi $\frac{1}{10}$ amonijaka (dobiš ga v vsaki lekarni; $\frac{1}{10}$ to je: če vzameš 1 liter vina, moraš vzeti amonijaka deseti del litra) ter ga vrzi v vino in pusti to stati 24 ur. Po preteku tega časa dobiš, ako je bilo vino pomešano z jabolčnikom ali s tepkvcem, na straneh posode fosfor-kiselnaste magnezije, ako je vino pristno in nepokvarjeno, se to ne zgodi nikdar. Zatorej treba kupiti le dobro in nepokvarjeno kapljico, čeprav je letos precej draga. Tudi zagorskega vina je le malo, kar ga pa je, je res izvrstno. Kakor po Kranjskem, tako je trtna uš naredila tudi na Hrvatskem mnogo škode. Po Zagorju, v krapinskem, klanjskem in zlatarskem okraji pokončala je trtna uš skoro vse vinograde, nekaj malega je le še v šentivanskem in stubiškem okraji. Upamo, da se bode kmalu na bolje obrnilo, zakaj narod začel je že saditi ameriške trte, ker je uvidel, da, ako vina ne bode, tudi davkov ne bode mogoče plačevati, a tudi kruha ne bo, ker je zagorska zemlja le bolj za vinograde.

Slovenske in slovanske vesti.

(Vabilo na naročbo.) V kratkem prestopil bode „Rodoljub“ v drugo leto svojega obstanka in zato prosimo vse častite naše gg. naročnike, podpornike in sotrudnike naj nam ohranijo svoje naklonjenost tudi nadalje ter nas podpirajo z obilo naročbo.

„Rodoljub“ pokazal je v kratkem času svojega obstanka, da zagovarja in brani svete pravice slovenskega naroda odločno in pošteno, pokazal je, da mu je pri srci sreča naroda slovenskega, takisto duševna kakor gospodarska, skratka, pokazal je, da je pravi **ljudski list**

posel, kakor po navadi, poznalo se ji je pa, da brez veselja.

Tudi drugi so opazili to premembo. Zastonj so jo nadlegovali z vprašanji, zastonj jo tolašili — ona je ostala jednaka. Pred očmi ji je bilo samo to, da se bode vse izpolnilo, kar ji je rekla ciganka.

Bila je nedelja. Franičin zaročenec, Anton, zal fant, prišel je po izvoljenko, da bi jo peljal na ples. Drugi-krat je šla rada, toda danes je odbila vse njegove prošnje, ne da bi mu povedala zakaj. Čudno je bilo njeno obnašanje proti njemu, in zamerilo se mu je, da je šel jezen v gostilno in svoj srd in svojo žalost potopil v vinu.

Drugi dan razneslo se je na vse zgodaj, da se je Francikin ženin sprl z drugimi fanti, da so ga ti pretepli zaradi neke deklina in da leži na pol mrtev v postelji.

Bilo je v resnici tako!

Francikina prva misel je bila ta: Ciganka je govorila resnico! Vse je pogodila! To je začetek nesreče moje.

Ta misel pretresla je Franciko tako močno, da je obolela. Huda vročinska bolezen se je je lotila, a ko nekoč ni bilo čuvarice poleg nje, skočila je s postelje in zbežala iz hiše.

Iskali so je sicer povsod a šele drugi dan našli so jo v bližnjem potoku mrtvo.

To je bila posledica slepe vere Francikine v neumne besede ciganke-vedeževalke.

Podgorec.

„Rodoljub“ prinašal bode tudi v drugem tečaju mimo političnih in kulturnih vestij, lepe zabavne listke, poročila o najnovejših dogodbah in kratke, vsaki hiši koristne gospodarske in druge poučne stvari.

Z ozirom na redno dopošiljanje „Rodoljuba“ prosimo torej vse gosp. naročnike in druge prijatelje, naj blagovolé obnoviti svojo naročbo vsaj do novega leta, prosimo jih pa tudi, da priporočajo in razširjajo naš list med svojimi znanci.

„Rodoljub“ velja za celo leto 70 kr.

Naročnina pošilja se „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani.

Uredništvo in upravništvo „Rodoljuba“.

(Našim obrekovalcem.) Zadnjič smo se pritožili, da so na Kranjskem nekateri gospodje, katerim je naš list trn v peti, in povedali smo, da je med temi tudi nekaj mlajših duhovnikov. Imena nismo povedali nobenega, le namignili smo, naj nekateri gospodje ne brusijo preveč svojih jezikov. Kmalu na to pa se je oglasil v nekem ljubljanskem časopisu neimenovan človek iz Lašč in se opravičeval, češ, da je dolžnost njegova delati zoper naš list, ker je slab. Dotični pisatelj je imel pač slabo vest; vedel je gotovo, da deluje proti našemu listu z nepoštenimi sredstvi in čutil je, da leté nanj besede „lažnjivec in obrekovalca“, da jih je zaslužil. — Škoda, da se ta gospod ni podpisal, da bi ga mogli našim bralcem pokazati kot „lažnjivca in obrekovalca“, zakaj to je vsak, kdor opravlja „Rodoljuba“, ki je vsaj tako pošten, kakor vsak drugi slovenski list.

(Občinske volitve na Koroškem.) Že zadnjič je poročal „Rodoljub“, da se bodo v kratkem vršile v mnogih koroških občinah nove občinske volitve. Danes že lahko povemo o izidu v štirih občinah. V Vetrinji pri Celovci, kjer je jako uplivna nemška stranka, ker jo podpirajo nekateri bogataši, sicer Slovenci niso dobili večine v občinskem odboru, a spravili so vanj vsaj nekoliko svojih pristašev, in to je za začetek tudi kaj vredno. Ti slovenski odborniki bodo vsaj lahko posiljenim Nemcem malo na prste gledali, da ne bodo delali, kar se jim bode zljubilo. — V Žihpoljah bili so Slovenci premalo skrbni in pazni, nemškutarji pa, katerim je šlo za kožo, niso se ustrašili nobenega še tako nepostavnega sredstva, ne sile, ne lokavosti, ne grožnje in to je bil uzrok, da so zmagali. — V Kotmari vesi skušali so sicer Nemci tudi vse, kar je le mogoče na svetu, da bi pobili narodno stranko, a ni se jim posrečilo. Slovenski volilci so bili trdni kakor skala in so tudi sijajno zmagali. — Ravno tako zmagala je slovenska stranka tudi v L i b u č a h pri Pliberku, kjer so bili nemškutarji doslej jedini gospodarji. Navzlic temu, da so prišli vsi nemškutarji iz Pliberka na volišče in grozno pritiskali na naše može, smo vendar zmagali in zato kličemo veselega srca: Slava koroškim Slovencem!

(Nemško uradovanje.) Na Kranjskem je še jako mnogo županov, kateri nikakor ne marajo uradovati v slovenskem jeziku. Takih županov je posebno veliko na

Gorenjskem, česar pa nikakor ne moremo odobravati. Nemško uradovanje nekaterih malomarnih županov je uzrok, da je tudi od okrajnih glavarstev le redkokdaj dobiti kakšen slovenski spis in še ta je časih takšen, da se ga Bog usmili. Ker vemo, da je nemško uradovanje županov le samovoljnost, zato opominjamo vse zavedne narodnjake, kateri so člani občinskih odborov, naj skrbno pazijo na to, da se bode uradovalo v našem, vsakemu razumnem jeziku, ne pa v tuji nemščini.

(Porotne obravnave v Gorici.) V Gorici so sedaj porotne obravnave. Porotniki so vsi Italijani, nobeden ni Slovenec in vendar imajo soditi o sreči in nesreči slovenskih zatožencev. Kako grozna krivica bi se lahko primerila. Človek se čudom čudi, da je koncem devetnajstega stoletja kaj takega mogoče!

(Ravnopravnost pri vojaki.) Kakor drugod, tako so tudi pri vojaki mnogi nasprotniki našega naroda, ki nam kratijo tiste pravice, katere so nam zajamčene po zakonu, zlasti pa ravnopravnost slovenskega jezika. Da je to res, potrja tudi nastopni slučaj: Pred kratkim vršil se je v Sežani kontrolni shod, na katerega je prišel tudi evidenčni stotnik iz Trsta. Ta gospod je dobro vedel, da je Sežana narodna, slovenska vas, da je prebivalstvo tega okraja izključno slovensko, da je ogromna večina vseh na kontrolni shod došlih vojakov slovenske narodnosti in da ne zna drugega jezika, kakor slovenščino, a vendar je bral določila, ukaze in zakone samo v — italijanskem jeziku.

(Slovenski napisi v Trstu) so še vedno zelo redki, akoravno slovenska narodna ideja lepo napreduje. Mnogi rodoljubi si le zato ne omislijo slovenskih napisov, ker se boje drznih in silovitih Lahov, kateri se ne ustrašijo nobenega dejanja, samo da bi poškodili slovenske table. Tako so n. pr. pred kratkim namazali desko „Tržaškega Sokola“, a tablo nad slovensko tiskarno Dolencevo hoteli so sneti, kar se jim pa ni posrečilo. Takih slučajev navedli bi lahko še več, vsi pa kažejo na to, da so poškodovalci slovenskih napisov najeti od nekaterih petičnih a slovenstvo sovražočih Lahov. Pričakovati je, da bode policija tržaška tem lopovom gledala na prste, zakaj tretjina Trsta je slovenska in to je treba pokazati tudi na zunaj.

(Nova podružnica c. kr. kmetijske družbe Kranjske.) V Pivški dolini na Notranjskem sklenili so ondotni posestniki, da ustanove za svoj kraj posebno podružnico c. kr. kmetijske družbe kranjske. To je gotovo hvalevreden ukrep, ki zasluži največjo podporo, kajti, kolikor bolj napredujemo gospodarki, toliko več veljamo mej svetom in toliko bolje za nas vse vkupe in za vsakega posamnika.

(Okrožnica škofa dr. J. Flappa.) Poreško-puljski škof dr. Janez Flapp ni bil nikdar prijatelj slovenske večine njegove škofije in kadar je bilo treba pomagati nasprotnikom naroda hrvatskega in slovenskega, tedaj se tudi škof Flapp nikdar obotavljal ni. Resničnost te naše trditve potrjuje zlasti zadnja njegova okrožnica, ka-

tero je razposlal duhovni kom svoje škofije. Kakor rečeno, škof Flapp je Lah in ne ljubi Slovanov, in zato ga je gotovo močno zbudilo, da so pri zadnji državnozborni volitvi zmagali Slovani s svojim kandidatom dr. Matkom Laginjo. Škof Flapp vé dobro, da so si ravno duhovniki njegove škofije pridobili velikih zaslug za to zmago, ker so slovanski narod vedno neumorno budili, podpirali in vodili. Zato pa, da bi vzel Slovanom isterskim najboljšé svetovalce in podpornike, izdal je škof Flapp posebno okrožnico, v kateri prepoveduje njemu pokorščino dolžnim duhovnikom kar najstrožje, da ne smejo niti čitati, niti razširjati take časopise, kateri se pečajo s politiko. — Kako čudna je vendar ta prepoved. Škof poreško-puljski, dr. Janez Flapp, brani hrvatskim in slovenskim svojim duhovnikom, da čitajo politične liste, škof ljubljanski, dr. Jakob Misija, pa uči, da se mora vsak duhovnik pečati s politiko, da mora razširjati politične časopise. Oba sta škofa, oba svetopisemska doktorja, oba postavljena na svoje mesto od svetega očeta — in vendar uči vsak drugače. To je pač zelo čudno, posebno če pomislimo, da je dr. Janez Flapp, škof poreško-puljski, dober Lah, dr. Jakob Misija, škof ljubljanski, pa slab Slovenec.

(Isterski Lahoni) poslali so posebno deputacijo na Dunaj k ministrom, da protestuje proti volitvi izvrstnega isterskega poslanca dr. Matka Laginje. Isterski Lahoni se nikakor ne morejo potolažiti, da so izgubili ta volilni okraj in da je propadel njihov kandidat. In ker si ne vedo druge pomoči, preverili bi radi one, kateri ne poznajo isterskih razmer, da se je zadnja volitev vršila protipostavno. Res je to, da so se godile mnoge v neupijoče krivice in nepostavnosti, ali zakrivili so jih samo Lahoni in njihovi visoki in nizki, javni in tajni privrženci. Da je pa navzlic temu nasilstvu zmagala pravična stvar Slovencev in Hrvatov v Istri, tega ne bode ovrгла nobena deputacija.

(Tržaška posojilnica in hranilnica.) V Trstu je veliko tisoč Slovencev, vsa okolica je izključno slovenska, in mej temi narodnjaki je dosti premožnih ljudij, a vzlic temu bili so tržaški Slovenci vse do sedaj brez svojega, na narodni podlagi osnovanega denarnega zavoda. Do sedaj imeli so naše slovensko ljudstvo italijanski denarni zavodi v rokah in ta odvisnost od nasprotnikov nam je naredila že veliko škode. Novo ustanovljena „Tržaška posojilnica in hranilnica“ naredila bode tem hudim razmeram konec, kajti podpirala bode s kreditom slovensko ljudstvo v Trstu in v sosedni okolici in zato je treba,

da podpira ta novi zavod vsak zaveden Slovan. Pisarnica „Tržaške posojilnice in hranilnice“ je v ulici Molin piccolo št. 1 v Trstu, a v odboru so sami odlični, zupanja in spoštovanja vredni rodoljubi tržaški, namreč gospodje: V. Matej Živic, inženir, ravnatelj; Dr. Matej Pretnar, odvetniški koncipijent, ravnateljev namestnik; Ivan Abram, trgovec z lesom; Kristijan Dejak, veletrgovec; Ivan Valenčič, trgovec; Franc Dolenc, sodar; Ivan Šabec, veleposestnik; Franc Žitko, posestnik; Alojzij Grebenc, trgovec; Ivan Mankoč, trgovec z lesom; Jakob Perhavec, trgovec; Ivan Nabrgoj, državni poslanec in posestnik in Oskar Polej, c. kr. obrtni nadzornik.

(Slovenske posojilnice na Koroškem.) Koroški naši rojaki so si že lepo število posojilnic ustanovili in vse napredujejo dobro. To bôde seveda Nemce v pohlepne oči, zakaj to jim ni všeč, da slovenski Korošci ne nosijo več svojih denarjev v nemške hranilnice in tudi več pri Nemcih ne iščejo posojil, ker jih lahko dobivajo od svojih rojakov. Koroške posojilnice so tudi vse pri „Zvezi slovenskih posojilnic“, torej pri društvu, ki ima namen podpirati slovenske posojilnice. Nemci hočejo zdaj ustanoviti za koroško deželo tako zvezo, h kateri vabijo tudi slovenske posojilnice, da bi jih tako dobili v svojo pest, pa jim bo menda izpodletelo.

(Živo srebro.) Večkrat se je že raznesel glas, da so na Vipavskem našli živo srebro, a ljudje so se zastonj veselili, pričakujoč obilega zaslužka. Tudi sedaj poročajo nekateri slovenski listi, da so v Srpenici našli živo srebro in da neki veščak na Dunaji sodi, da mora biti ondu bogata žila živega srebra. Mogoče je in želeli bi bilo, da se uresniči ta vest.

(Vinorejsko društvo v Ormožu.) Slovenski vinogradniki v ormoškem okraju, ustanovili so si že davno potrebno vinorejsko društvo, kateremu je začasni načelnik velezaslužni c. kr. notar v Ormožu, dr. Jakob Gršak. Potreba, da se je ustanovilo to društvo, bila je tem večja, ker se je v ondotnih prelepih vinogradih ugneznila trtna uš. Društvo ima posebno nalogo, da podpira vinogradnike onega okraja pri nakupovanju ameriških trt, ki so se po nekod, posebno okolu Brežic, prav dobro obnesle, tako, da so letos na Bizeljskem že pridelali prvo vino iz ameriških trt. Želeti in upati je, da bodo vsi za gospodarsko stanje ormoškega okraja, kateremu preti vsled trtne uši veliko nevarnost, uneti rodoljubi pristopili in podpirali to prepotrebno društvo.

Razne vesti.

(Detomor.) Dne 30. novembra obsojena je bila v Ljubljani 18letna kmetska dekla iz škofjeloškega okraja, Marija Soršek, na štiri leta težke ječe, ker je koj, ko je bila porodila, prišla nezakonskega svojega otroka za noge in ga z glavo udarila ob steber hišnih vrat, da je takoj umrl. —

(Strela v novembru) je gotovo zelo redka prikazen. Konec minolega meseca treščilo je v Vrzdencu pri Horjulu v kozolec, kateri je do tal pogorel.

(Zadušil se je) vsled izpuhtenja plina v poslopji nemškega reda v Ljubljani neki ubožec, katerega je hranil omenjeni red.

(Ogenj.) Pred kratkim bila je vas Podklošter na Koroškem v veliki nevarnosti, kajti nastal je bil pri posestniku I. Smolnarju ogenj, ki bi bil vsled močnega vetra naredil lahko veliko škode, da niso ognjegasci postavili vse svoje moči in ogenj omejili ter pogasili.

(Umrli) je pred kratkim nekdanji župan tržaški dr. Rihard Bazzoni. Pokojnik bil je vedno velik nasprotnik Slovencev in jim škodil, kjer je le mogel. Pri pogrebu govoril mu je na grobu in sicer na katoliškem pokopališču — neki žid. To je pač jako čudno.

(Zvita tatica.) Pri neki gospé Piberjevi v Trstu služeča dekla Marija Urisk prosila je svojo gospodinjo, naj bi jo takoj pustila iz službe, ker je baje zbolela neka sorodnica. Ker sta že čakala postreščka, da odneseta skrinjo, ustregla je gospa prošnji in dekla je odšla. Kmalu po odhodu je zapazila gospa, da dekla ni odnesla samo to, kar je bilo njenega, ampak tudi vso gospejino zlatino in srebrnino v vrednosti do 500 gld.

(Otrok zgorel.) V Gabrskem pri Trbovljah kuhali so pri nekem posestniku prašiča. Štiriletna hčerka posestnikova približala se je kotlu tako, da se ji je unela obleka. Ker ni bilo hitre pomoči, opeklo se je tako zelo, da je kmalu potem umrlo.

(Dva utopljenca.) V Donavi blizu Dunaja našli so te dni trupli dveh utopljenecv, moškega in ženske. Spoznalo se je, da sta to zakonska Janez in Marija Domladiš iz Ilirske Bistrice. Janez Domladiš bil je nekdanj premožen trgovec z lesom, a vsled nesrečnih spekulacij izgubil je vse svoje imetje in prišel na nič. V svojem stanovanju zapustil je Janez Domladiš pismo, v katerem pravi, da ga je pomankanje gnalo v smrt, kajti celo rodni njegovi sestri, ki sta na Dunaji hišni posestnici in sploh jako bogati, mu nista dali nikdar ni krajcarja, čeprav sta vedeli, da trpi lakoto.

(Nesreča.) V Dobrovlah pri Celji delala je pod kozolcem, v katerem je bila naložena turšica v storžih, osemnajstletna dekla posestnika Franca Turnšeka. Nakrat se je ta turšica, bilo je je več centov, usula na deklo in jo ubila.

(Smrti otel) je čevljarski pomočnik A. Šušteršič v Žužemberku neko deklico, ki je bila padla z mostu v Krko.

(Nagrada.) Janez Batič iz Žabje vasi rešil je bil meseca septembra nekega dečka iz Save in dobil od c. kr. deželne vlade v Ljubljani postavno določeno nagrado 26 gld. 25 kr.

(Grozni stariši.) V neki mali vasi na Ogorskem živel je sodar, kateremu je 15letna hčerka nakrat izgnila, ne da bi bil kdo vedel, kam je šla. Sodar se je pozneje preselil v Budimpešto, zdaj pa so našli v kleti tiste hiše, kjer je nekdanj stanoval, truplo njegove hčerke. Policija je prijela moža in ta je izpovedal, da je s svojo ženo zakopal lastno svojo hčerko živo, ker ni hotela zauj krasti.

(Sleparija.) V Ljubljani zasledila je policija veliko sleparijo. Nekateri znani postopači, ki so živeli kakor največji gospodje, prodajali so cigarete, narejene iz tobaka, ki so ga bili razni služabniki pokradli v tobačni tovarni. Ta trgovina s cigaretami se je seveda dobro izplačala, toda trda roka ljubljanske policije je temu konec naredila, zakaj zaprla je več moških in tudi nekaj žensk, ki so se udeleževale tega podjetja.

(Srečna vas.) V Ziljski dolini v Črešnji vesi odpravili so že pred osmimi leti žganjepitje. V nobeni gostilni ni dobili žganja, ljudje žive jako zmerno in blagostanje postaja vedno večje. To je pač srečna vas.

(Izpred porotnega sodišča.) Pred porotnim sodiščem v Ljubljani stala je te dni 23 let stara dekla Ma-

rija Blatnik iz gabrovske županije pri Litiji. Tožena je bila, da je vrgla svoje deset mesecev staro dete v Savo. Zatoženka porodila je nezakonsko svoje dete v novomeškem zaporu. Ko je prebila svojo kazen, izročili so ji dete in šla je z njim v Ljubljano, prosit pomoči nezakonskega očeta. Ker pa tega tedaj ni bilo v Ljubljani in ker v Ljubljani ni mogla dobiti službe, šla je na Gorenjsko. Službe pa tudi na Gorenjskem ni mogla dobiti, ker je imela otroka soboj. Ko so ji poslali zadnji krajcarji, premagala jo je lakota; otrok, ki je od lakote in mraza neprenehoma jokal, se ji je smilil in zato ga je blizu Lesec vrgla v Savo in se potem vrnila v Ljubljano. Tukaj je sicer dobila službo, ali vest jo je vedno pekla in zato je šla in se sama ovadila sodišču. Porotniki so spoznali zatoženko krivo detomora in sodišče jo je obsodilo na smrt na vislicah, ob jednem pa sklenilo, priporočiti jo milosti presvetlega cesarja.

(Komisija za uravnavo Drave na Koroškem) vozila se je početkom tega meseca po raznih krajih po Dravi od gorenjega Drauburga do Velikovca, da se prepriča na lici mesta o potrebnih delih.

(Nesreča na paši.) V Cvetkovem pri Št. Lenartu na Štajerskem kurili so otroci na paši. Osemletni deklici unela se je obleka in ker ni bilo nikogar blizu, da bi ji pomagal, opekla se je tako hudo, da je čez nekaj dni potem umrla.

(Preveč vina) imado v Bariju v Spodnji Italiji. Ljudje ne vedo kam z njim. Ker nimajo dovolj posode, spuščajo vino celo v vodnjake, v mnogih krajih pa grozdja še ne berejo ne, ker se delo ne izplača. Trgovci plačujejo hektoliter vina po pet lir ali v našem denarju po dva krajcarja liter. Prej se je to vino prodajalo na Francosko, a sedaj so Francozi postavili na tuje vino tako visok dac, da se ne izplača prevažati vino iz Italije.

(Novo šolsko poslopje.) V Središču na Štajerskem blagoslovili so te dni novo jako lepo šolsko poslopje. Slavnosti udeležili so se mnogi cerkveni in posvetni dostojanstveniki, a tudi jako mnogo naroda.

(Surovost.) Dne 15. novembra sprla sta se v Kozarjah pri Dobrovi dva delavca, France Selan in Jože Janežič. Selan je z malo šibo pognal Janežiča na njega dvorišče, Janežič je pa tu pograbil motiko in udaril Selana tako po glavi, da se je koj zgrudil. V tem trenutku sta prišli Janežičeva žena in njena hči, prva s sekirico, druga s polenom v roki. Ker je ležal Selan na tleh, začeli sta ga obé ženski nabijati in poškodovali sta ga tako hudo, da je drugi dan potem umrl.

(Ponesrečen otrok.) Z Gaberske gore v Litijskem okraji izginiel je pred kratkim šestleten fant in navzlic skrbnemu poizvedovanju, ga ni bilo dobiti. Minoli teden našli so pastirji v gozdu pri Zaplazu v trebanjskem okraji človeško truplo, oglodano od lisic in spoznalo se je, da je to fantič z Gaberske gore. Dečko se je bil v gozdu zgubil in je od lakote in mraza umrl.

(Nasledki žganjepitja.) Na Savi na Gorenjskem bil je hlapec, ki je ljubil žgano pijačo nad vse. Vsled preobilega užitka žganja zadela ga je kap in umrl je takoj.

(Roparsk napad na železnico.) Na Ruskem napadli so tekom minolega meseca neznani roparji železniški vlak na pastaji Arvadir. Komaj je bil namreč zapustil vlak to postajo; napadli so ga oboroženi lopovi in ubili strojevodjo in sprevodnike. Roparji lotili so se najprej poštnega voza, pobrali za 80000 gold. gotovine, potem pa pobrali pete. Vzlic neumornemu zasledovanju še ni bilo mogoče dobiti zlikovce, ki so take napade že večkrat poskusili in imajo mnogo umorov na duši.

Za kratek čas.

— „No, kako ti kaj gre, vpraša neki mož svojega znanca?“ „Hvala Bogu, sedaj mi je že boljše, odvrne ta; prej sem moral od beračev moko kupovati, sedaj jo pa že sam beračim.“

Naravno. Gost: „Krčmar, kako to, da so pri vas žemlje tako majhne. Pri nas so še za polovico večje?“ — Krčmar: „No, to ni nič posebnega. Pri Vas jemljejo več testa.“

Ostroumno. „Moja soproga je danes porodila. Uganite: ali je fant ali deklica?“ — B: „Fant.“ — A: „Da, kdo zlodej vam je pa že povedal?“

Negotovost. Ptujec: „Ali je stari učitelj umrl?“ — Gostilničar: „Tega ne vem, ali pokopali so ga nedavno.“

— Neki Madjar spal je na Dunaji v slabi gostilni. Ko ga v jutro vpraša krčmar, kako je kaj spal, odgovori: „Presneto slabo; vendar pa boljše nego vaše bolhe, katere so me vso noč grizle.“

Poučne stvari.

Pitanje prašičev.

Najbolj priličen čas za opitanje prašičev je na jesen in po zimi in zdi se nam tegadel na mestu, da spregovorimo ravno sedaj kaj več o tem.

Prašič se med vsemi živalimi najhitreje odebeli, a imeti mora za to obilo lahko prebavljive in tečne hrane, ki je precej dragocena. Težko prebavljiva krma prašiču ne tekla, ker jo preveč hlastno žre, premalo prezveče in oslini in prehitro prebavlja; prašičji želodec tudi sploh ni ustvarjen za prebavo trdih krmil. Ker so pa krmila večkrat sama na sebi težko prebavljiva, zamoremo jih le tedaj s pridom porabiti za opitanje prašičev, če jih tako pripravimo, da postanejo lažje užitna in lažje prebavljiva.

Prešiče pitamo po navadi s protnino, žitom in mlekarскими odpadki.

Izmed protnine je krompir največ vreden ali sam tudi ne zadostuje za opitanje prašičev. Za pokladanje ga moramo skuhati in zmečkati. Na 100 kg žive teže dajemo lahko 10 kg krompirja. Krompir je posebej kuhati in vodo potem ocediti, ker ni za rabo. Prav dobro krmilo je tudi kuhano korenje; manjše vrednosti pa sta pesa in repa. Poleg krompirja moramo pitalnim prašičem tudi žito pokladati. Posebno izvrstna je v ta namen turšica in potem ječmen. Oboje pa je treba za pokladanje skuhati, ker bi se surovo zanje premalo prebavilo. Posnemanja vredni so gospodarji, ki najpred turšico in ječmen zdrobé in potem še le skuhamo; kuhan bob, grah in fižol so tudi izvrstna krmila. Malo priporočljiv pa je oves, četudi ga zdrobimo in kuhamo. Otrobi tudi niso dosti prida in tegadel malo vredni za pitanje. Na 100 kg žive teže dajemo po 3 do 4 kg žitnega zrnja.

Glavna krma za pitalne prašiče obstoji iz protnine in žita. Z največjim pridom pa se poleg porabijo zlasti mlekarški odpadki, kakor kislo posneto mleko in siratka, katere je mešati med drugo hrano.

Z dobro krmo je mogoče prašiče v teku 8 do 12 tednov precej opitati; za popolno opitanje pa je treba 16 do 20 tednov. Glede na starost prašičev so 1½ do 2 leti stari prašiči najboljši za pitanje.

Ker je pitanje z ozirom na dragocena krmila po navadi toliko dražje, kolikor dalj časa traja, skušati moramo, da odebelimo prašiče prej ko mogoče, dasiravno je pokladati potem primeroma več in bolj tečne krme na

dan. Pri pitanju prašičev opazujemo gledé na potrebni čas za opitanje tri glavne dobe. V prvi dobi ali v prvem času pitanja, ki traja po 6 do 8 tednov, živali še rastejo in se hitro redé, kljub temu, da spečamo na nje tudi manj slastno in manj tečno krmo. V tem času se v živalskem telesu napravljata tako imenovana toliščna tkanina, katera se napolni v drugi dobi, trajajoči po 3 do 5 tednov, s toliščami ali mastjo; tedaj živali več ne rastejo, temuč se le debelé, za kar jim je treba v krmi več žita. V tretji ali zadnji dobi se mišičje ali meso tako rekoč z mastjo zalije in živali postanejo tako težke, da se ne morejo več upirati na zadnji del života, temuč si morajo pomagati do korita s prednjimi nogami. V tej dobi, ki traja po 3 tedne, prašiči malo žró, a treba jim je tegadel najtečnejše in slastne krme, poglavitno zdrobljenega in kuhanega žita in mlekarških odpadkov.

Da se prašiči ne zasitijo (prenajedó), moramo jim pokladati odmerjeno krmo po večkrat in po malem, saj 4krat na dan in sicer zjutraj ob 4. dopoldne ob 10., popoldne ob 3., in zvečer ob 7. uri. Prašiči imajo med tem dovolj časa, da počivaje prebavljajo. Določilnega časa za pokladanje se moramo natančno držati. Ker ne smé v koritih krma ostajati, predložiti je le toliko najedenkrat, da živali vse do čistega požró. V svinjakihi je skrbeti za največjo snago in popoln mir. Svinjake moramo vsak dan na jutro, ko so prašiči najbolj živahni, izkudati in potem dobro nastlati; da imajo gorko ležišče. Toplota v svinjakihi pa naj znaša 12—15° C. Ker je pitanje prašičev precej dragoceno, je prav, da se gospodar z večkratnim tehtanjem prepriča ob uspehu pitanja t. j. ali se mu pitanje izplača ali ne.

Sadno drevje moramo čistiti!

Med vsakoletna opravila sadjarjeva spada tudi snajenje sadnega drevja. V mislih imamo trebljenje suhih vej in uničevanje lišajev, mahu, gob itd.

Lišaji in mahovi so prave zajedalke na drevju, ki sesajo sok iz debla in vejic, vsled česar začne drevo tako pešati, da konečno usahne. Lišaji in mahovi so pa tudi tegadel škodljivi, ker so prava zaléga raznovrstnih škodljivih mrčesov. Za čiščenje sadnega drevja od mahu in lišajev nam rabijo drevesne strgulje. Ker se z njimi lubad ali celo les lahko rani, rabijo v novjšem času krtače, ki so narejene iz jeklene žice. Take krtače ve-

ljajo po 75 kr. do 1 gld. ter se dobe pri „Land u. Forst-wirtschaftliches Verkersbureau, Wien, II. Ostrgana debila kaže namazati z apnom.

Poraba čresla za gnoj.

Iz čresla napravljamo prav lahko kompost ali mešanec, če mu primešamo cestno blato, apno in druge odpadke. Če skrbno ravnamo s takim kompostom t. j. če ga pridno zalivamo z gnojnico in večkrat premešamo, je čez 2 leti godán ali dober za porabo. Čreslovi kompost je posebno dober za gnojenje vrtov.

Kako je pripraviti sod za vino, v katerem je bilo žganje.

Sode, v katerih je bil špirit, rum ali žganje, kupujejo radi vinorejci, ker so taki sodi trdni in za nizko ceno dobiti.

Če je bil v sodu prav fin špirit (rektificiran) ali pa rum, ga je samo z vodo splakniti, predno se napolni z vinom. Drugače pa je postopati z sodom, v katerem je bil špirit nižje vrste ali nečist špirit, ki ima veliko smrdljive patoke v sebi. Slab duh v takem sodu odpraviti zamoremo le s tem, da sod dobro izparimo s pomočjo sopara. Mali kmetovalec si pa zamore pri taki priliki pomagati tudi s tem, da izpere sod z vrelin lugom in ga splakne potem še z vodo.

Bradovice na kravjem vimenu.

Bradovice na kravjem vimenu so v vsakem oziru zelo nadležne. Odpravimo jih lahko s pomočjo monoklorovo-očetne kisline (Monokloressigsäure), katero prodajajo v lekarnah. V to je treba bradavico le namazati s čopičem ali pinzelnom in v kratkem času se dá bradavica odločiti. Ker je pa ta kislina zelo razjedljiva, moramo paziti, da ne namažemo tudi zdravih delov vimena ali sescev, kajti sicer bi jih kislina tudi razjedla. —

Pripomoček zoper goveje uši.

Pri goveji živini preganjamo uši z raznimi sredstvi, kakor z mešanico lanenega olja in špirta, z vodo od kuhanega tobaka itd. Vsa ta sredstva učničujejo dobro, če živino povsod tam namažemo, kjer so se uši zaredile in če živino potem tudi pridno s krtačo in česalom snažimo. Najgotovše sredstvo je sicer mazilo iz živega srebra; to je pa strupeno in za živino nevarno, ker se po ušvih mestih živina rada liže.

Kako je zamazati razpoke na peči.

Na lončenih pečéh zamažeš nastale razpoke najboljše s sledečim mazilom: Zmešaj jednake dele ilovice in pepela ter dodaj tudi nekoliko kuhinjske soli. S tem namaži potem razpoke. Mazilo ostane na peči vedno trdno ter ne dobi razpok kakor n. pr. mazilo iz samega apna ali iz same ilovice.

Naša kuretina.

Francoskemu in italijanskemu kmetovalcu nese kuretina mnogo več dobička, kakor slovenskemu in sicer zato, ker ravna s kuretino mnogo bolj skrbno, kakor je pri nas navada. Posebno po zimi je treba paziti na

kuretino in v tem oziru so nam najlepši vzgled francoski kmetovalci. Na Francoskem ima vsak kmetovalec poseben hlev za kuretino. V hlevu mora vedno gorko biti, kajti, če je v hlevu zrak topel, potem nosi kuretina vso zimo jajca. Tla naj bodo iz opeke, ker se da najlaglje čistiti. Okna naj bodo velika in zamrežena sicer pa ne zaprta, ne po dnevi, ne po noči. Palice, na katerih kuretina navadno čepi, naj bodo velike, vsaj 5 do 6 centimetrov široke in štirioglate ter trdno pribite. Mesto lesenih palic se devljejo časih železni drogovi in to je še bolje, zakaj na lesenih palicah se ugnezdijo lahko uši, na železnih pa ne. Te droge namestiti je tako, da višje sedeče kure ne onesnažijo nižje sedečih. Tudi morajo biti ti drogi oddaljeni od zidu toliko, da se kuretina lahko obrača. Po leti posipati je tla s peskom, po zimi pa s slamo, na kratko zrezano. Droge je dobro pobeliti z apnom, tla pa je vsaj jedenkrat na mesec dobro očistiti. Slamo za gnezda je večkrat nadomestiti in staro slamo sežgati. Gnezda je vsak mesec z apnenovo vodo očistiti. V gnezdo položiti je iz mavca narejeno jajce, katero je vsak teden umiti. To je dobro tudi za to, da se kure ne navadijo jajc izpiti.

Loterijske srečke

dne 3. decembra t. l.

Praga 43, 68, 33, 31, 32.

Tržne cene v Ljubljani

dne 2. decembra t. l.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	8 75	Špeh povojen, kgr.	62
Rež, "	6 80	Surovo maslo, "	82
Ječmen, "	4 39	Jajce, jedno	3
Oves, "	3 09	Mleko, liter	8
Ajda, "	5 20	Goveje meso, kgr.	62
Proso, "	4 87	Telečje " "	58
Koruzna, "	5 30	Svinjsko " "	54
Krompir, "	2 59	Koštrunovo " "	40
Leča, "	11	Pišanec	40
Grah, "	10	Golob	17
Fižol, "	10	Seno, 100 kilo	1 87
Maslo, kgr.	78	Slama, " "	2 14
Mast, "	66	Drva trda, 4 metr.	7
Špeh frišen " "	54	" mehka, 4 " "	5

Mala oznanila.

Vsaka beseda 2 kr.

Valentin Zarnika zbrani spisi, nevezani 60 kr., po pošti 70 kr.

Josip Jurčiča zbrani spisi, nevezani zvezek 60 kr., lepo vezan 1.— gld., po pošti 10 kr. več. Dosedaj je izšlo 9 zvezkov.

Kuverte s firmo (naslovom), račune itd. izvršuje po nizki ceni „Národna Tiskarna“ v Ljubljani.

Dober in trajen zaslužek dobe osebe, katere pridejo mnogo v dotiko z občinstvom.

Št. 647.

Razglas

v splošno znanje, da je letošnji Miklavžev semenj v Metliki na 15. decembra predstavljen.

Metlika, 18. oktobra 1891.

Županstvo v Metliki.

Zobni zdravnik iz Berolina
UNIV. MED.

DR. R. JACOBI

Stari trg št. 4 Ljubljana I. nadstropje

ordinuje od 9.—12. ure dopoludne in od 2.—5. ure popoldne; ob nedeljah od 9.—11. ure dopoludne; za siromake ob petkih od 9.—10. ure dopoludne. (14—4)

J. GIONTINI

trgovina s knjigami in papirjem v Ljubljani
ima v zalogi:

- Beležni koledar** za odvetnike in beležnike za 1892. l. Cena 1 gld. 10 kr., po pošti 1 gld. 20.
Fromme-jev Auskunfts-kalender za 1892. l. Cena 65 kr., po pošti 80 kr.
Dnevnik za trgovine in pisarne za 1892. l. Cena 1 gld. 20 kr., po pošti 1 gld. 35 kr.
Pravniški koledar za 1892. l. Cena 1 gld. 60 kr., po pošti 1 gld. 65 kr.
Elssert, oesterr. Gebühren-Aequivalent. Cena 2 gld. — kr., po pošti 2 gld. 10 kr.
Geller, Gebühren und Steuergesetze. Cena 3 gld. 60 kr., po pošti 3 gld. 75 kr.
Geller, Markenschutzgesetz. Cena 80 kr., po pošti 85 kr.
Jolles, Rechtsprechung des Verwaltungsgerichtshofes in Steuer und Gebührensachen. Cena 2 gld. — kr., po pošti 2 gld. 15 kr.
Presern, Commentar z. allgem. Grundbuchgesetze v. 1871 2 gld. — kr., po pošti 2 gld. 10 kr.
Dr. Schuster v. Bennot und Dr. Weeber, die Rechtsurkunden der österr. Eisenbahnen. To delo izhaja v 15 snopiščih à 1 gld. 20 kr., po pošti 1 gld. 30 kr.
Priporočam gospodom odvetnikom in o. kr. beležnikom najtopleje svojo bogato zalogo pisalnih in pisarniških potrebščin, izbornega pisarniškega konceptnega in dokumentnega papirja, zavitkov, črnih itd. itd.

Lastna knjigoveznica.

Prvi slovenski

Za leto 1892.

SKLADNI KOLEDAR

izšel je v

„Národní Tiskarni“

v Ljubljani.

Cena 50 kr., po pošti 60 kr.

Gospodičina

iz dobre rodline, večša v šivanji in hišnih opravilih, želi kot prodajalka ali tudi kot hišinja v službo vstopiti.

Ponudbe vprejema pod črko „M.“ upravništvo „Rodoljuba“

S. Gregorčič: **Poezije**, II. zvezek.

Dobivajo se vezani in broširani v raznih barvah, v pravem angleškem platnu, z zlato obrezo, pozlačenim hrbtom in pozlačeno sprednjo stranjo.

Elegantno vezani izvodi po 1 gld. 60 kr.,
Broširani " " 1 " — "

po pošti 5 kr. več.

Priporočam tudi svojo bogato oskrbljeno

knjigoveznico

z najnovejšimi stroji v izdelovanje vsakovrstnih

knjigoveznih in galanterijskih del.

Udano se priporoča (17—2)

Franjo Dežman

knjigovez, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 6.

Banka „Slavija“ v Pragi

priporoča se za

zavarovanje življenja

po najraznovrstnejših načinih ter za

zavarovanje proti požarnim škodam.

Banka „Slavija“ je po številu svojih členov, po letnih prejemkih in po premoženji svojem, katero je v dva in dvajsetih letih njenega obstoja iz nič narastlo nad šest milijonov goldinarjev, jedna največjih zavarovalnic naše države.

Vse škode, ki se prigode vsled ognja, strele, razpoka ali vsled poškodovanja pri gašenju, cenjujejo in izplačujejo se takoj. Za take škode izdala je banka doslej že nad osemnajst milijonov goldinarjev.

Uprava banke je čisto narodna; vse notranje njeno uradovanje vrši se izključno le v slovenskih jezikih.

Krajne zastope ima „Slavija“ po vseh večjih krajih na Slovenskem; **generalni zastop** — ki je doslej izgotovil že nad 100.000 zavarovalnih pogodb — **pa se nahaja v Ljubljani, v lastni hiši bankini** (1—7)

v Gospodskih ulicah št. 12.